

MITY I LEGENDY

w polskiej historii wojskowości

TOM 1

MITY I LEGENDY

w polskiej historii wojskowości

TOM 1

Redakcja
WIESŁAW CABAN ♦ JÓZEF SMOLIŃSKI
Przy współpracy
JAKUBA ŻAKA

Wydawnictwo
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego
Kielce 2014

SPIS TREŚCI

Wstęp – Regina Renz	7
---------------------------	---

Część pierwsza

Tadeusz Srogosz (Częstochowa) – <i>Mit wzniosłości (sublimacji) w badaniach historycznowojskowych. Rozważania teoretyczne i prezentacja przykładów</i>	13
Karol Olejnik (Poznań) – <i>Mit w historiografii i świadomości historycznej</i>	21
Czesław Grzelak (Kielce) – <i>Mity i legendy w historii – pułapki czy ślady przeszłości?</i>	26
Lukasz Różycki (Gdynia) – <i>Wojskowość wczesnosłowiańska w świetle rzymskich źródeł</i>	30
Andrzej Niewiński (Lublin) – <i>Pobranie jeńca a uzyskanie herbu na przykładzie legend herbowych. Prolegomena</i>	37
Konrad Ziółkowski (Poznań) – <i>Mityczne spotkanie dwóch armii w historiografii. Starcie na Psim Polu pod Wrocławiem w 1109 roku</i>	44
Damian Kała (Częstochowa) – <i>Czy wojewodowie krakowscy z XII i XIII wieku rzeczywiście dowodzili wojskiem? Między mitem historiograficznym a faktem źródłowym</i>	53
Jan Ptak (Lublin) – <i>„Lecz krzyżackiego gadu nie ugłaszczesz...”? Militarne współdziałanie Polski z zakonem teutońskim w XIII–XV wieku</i>	62
Aleksander Bołdyrew (Piotrków Trybunalski) – <i>Obraz „Bitwa pod Orszą” i badania nad jego przydatnością do dziejów uzbrojenia. Przyczynek do legendy historiograficznej</i>	71
Andrzej Gładysz (Lublin) – <i>Kampania Bogdana III Jednookiego w Polsce w 1509 roku a obrona Rohatyna</i>	78
Zbigniew Chmiel (Warszawa) – <i>Mit samowoli magnackiej? Wyprawy Potockich do Mołdawii w 1607 i 1612 roku</i>	88
Dariusz Kupisz (Lublin) – <i>Oblężenie Pskowa w latach 1581–1582 jako element legendy batoriańskiej</i>	95
Maciej Franz (Poznań) – <i>Mit pijanego wodza w polskiej historiografii wojskowej na przykładzie hetmana wielkiego koronnego Mikołaja Potockiego</i>	104
Mirosław Nagielski (Warszawa) – <i>Mity i legendy związane z powstaniem kozackim Bohdana Chmielnickiego w jego początkowej fazie (1648–1653)</i>	111
Jerzy Winiarski (Kielce) – <i>Dyskurs mitu sarmackiego w „Wojnie chocimskiej” Wacława Potockiego</i> ..	122
Karol Kościelniak (Poznań) – <i>Szlachecki obrońca siedemnastowiecznej Rzeczypospolitej. Mit czy rzeczywistość</i>	135
Zbigniew Pilarczyk (Poznań) – <i>Czy to prawda, że kresów Rzeczypospolitej broniły piersi szlachty zamiast fortec?</i>	140
Maciej Trąbski (Częstochowa) – <i>Kawaleria narodowa epoki stanisławowskiej – na przekór polskiej historii</i>	148
Małgorzata Konopnicka (Zielona Góra) – <i>Oficer w służbie cywilnej na Śląsku w latach 1740–1806 (współczesna historiografia wobec dawnego stereotypu)</i>	158

Część druga

Adam Buława (Warszawa) – <i>Dekonstrukcja/demitologizacja tradycyjnych wątków narracji dotyczących epoki powstania styczniowego (1860–1864) w polskiej historiografii</i>	171
Piotr Derengowski (Gdańsk) – <i>Mity związane z udziałem Polaków i „polskich” oddziałów w amerykańskiej wojnie domowej 1861–1865</i>	182

Juliusz Tomczak (Poznań) – <i>Udział brygady pułkownika Włodzimierza Krzyżanowskiego w bitwie pod Chancellorsville 2 maja 1863 roku</i>	189
Wiesław Caban (Kielce) – <i>Mity wokół służby Polaków w armii rosyjskiej w XIX wieku</i>	200
Stanisław Czerep (Białystok) – <i>Kariery oficerów polskiego pochodzenia w armii rosyjskiej w latach 1864–1917 – mity i rzeczywistość</i>	208
Krzysztof Widziński (Wrocław) – <i>Obraz rosyjskiej myśli wojskowej w XIX i na początku XX wieku w polskiej historiografii</i>	216
Jacek Jędrzyak (Wrocław) – <i>„Plan Schlieffena” – mit i rzeczywistość na podstawie najnowszych badań</i>	226
Mariusz Kulik, Jacek Legieć (Warszawa – Kielce) – <i>O udziale Polaków w wojnie rosyjsko-japońskiej (wybrane problemy)</i>	235
Marek Dutkiewicz (Kielce) – <i>Działania oddziałów strzeleckich między Krakowem a Kielcami w sierpniu 1914 roku</i>	243
Urszula Oettingen (Kielce) – <i>Jak kielczanie witali strzelców w 1914 roku – budowanie legendy</i>	252
Dariusz Radziwiłłowicz (Olsztyn) – <i>Legenda grunwaldzka w działalności patriotycznej polskich organizacji politycznych i zbrojnych w okresie I wojny światowej</i>	261
Przemysław Waingertner (Łódź) – <i>Na szlaku bojowym I Brygady Legionów Polskich. Z frontowych wspomnień Wilhelma Wilczyńskiego</i>	270

Część trzecia

Janusz Karwat (Warszawa) – <i>Prawda i fikcja w historii powstania wielkopolskiego 1918/1919</i>	281
Zbigniew Zaporowski (Lublin) – <i>Władysław Sikorski w obronie Lwowa (listopad 1918 – styczeń 1919)</i>	287
Paweł Borek (Biała Podlaska) – <i>Fakty i mity na temat „incydentu pińskiego” z 5 kwietnia 1919 roku</i> ..	293
Andrzej Olejko (Rzeszów) – <i>Prawdy i półprawdy z okresu narodzin lotnictwa polskiego wojskowego 1918–1920. Polska symbolika lotnicza oraz pierwsze zwycięstwa powietrzne w 1919 roku w świetle najnowszych badań</i>	304
Mariusz Niestrawski (Poznań) – <i>Rola 7. eskadry myśliwskiej im. Tadeusza Kościuszki w walce z I. Armią Konną Siemiona Budionnego (maj–wrzesień 1920)</i>	316
Waldemar Rezmer (Toruń) – <i>Armia Ochotnicza w 1920 roku – mit i rzeczywistość</i>	325
Tadeusz Banaszek (Kielce) – <i>Stosunek wojska do ludności w latach 1919–1921 na przykładzie województwa kieleckiego</i>	332
Wiesław Bolesław Łach (Olsztyn) – <i>Polsko-litewski pas neutralny a próba rozwiązania problemu – faktografia mitu</i>	337
Małgorzata Wiśniewska (Siedlce) – <i>Związek Strzelecki – na ile organizacja samodzielna, a na ile polityczne zaplecze sanacji?</i>	345
Aneta Niewęglowska (Siedlce) – <i>„Armia Rezerwowa” – kontrowersje między obozem piłsudczykowskim a Federacją Polskich Związków Obrońców Ojczyzny o model systemu obrony Polski w latach 1929–1934</i>	354
Wojciech Chudzik (Lublin) – <i>Walka o gospodarkę, czyli konflikt grupy Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych z grupą „zamkową”</i>	364
Marek Wawrzynkowski (Gdańsk) – <i>Żołnierz polski ostoją ład i porządku w Drugiej Rzeczypospolitej – mit czy prawda? Rozważania na przykładzie Dowództwa Okręgu Korpusu nr VIII w latach 1921–1939</i>	376
Zdzisław Cutter (Wrocław–Częstochowa) – <i>Generalny Inspektorat Sił Zbrojnych Wojska Polskiego w strukturze naczelných władz polityczno-wojskowych Drugiej Rzeczypospolitej</i>	387
Robert Majzner (Częstochowa) – <i>Wartościowe czy bezużyteczne? Oddział Drugiego Sztabu Głównego Wojska Polskiego i jego analizy wojny domowej w Hiszpanii 1936–1939</i>	399
Paweł Korzeniowski (Rzeszów) – <i>Rola i użycie czołgów na polu walki w świetle polskich międzywojennych periodyków wojskowych</i>	409
Tomasz Kośmider (Warszawa) – <i>Planowanie wojenne w Polsce w okresie międzywojnia – fakty i mity</i>	418

MITY I LEGENDY

w polskiej historii wojskowości

TOM 2

MITY I LEGENDY

w polskiej historii wojskowości

TOM 2

Redakcja
WIESŁAW CABAN ◊ JÓZEF SMOLIŃSKI
Przy współpracy
JAKUBA ŻAKA

Wydawnictwo
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego
Kielce 2014

SPIS TREŚCI

Część czwarta

Iwona Pietkiewicz, Grzegorz Gniwkiewicz, Antoni F. Komorowski (Gdynia) – <i>Prawdy i mity o naborze do oddziału żywych torped w Polsce w 1939 roku</i>	9
Henryk Ćwięk (Częstochowa) – <i>Fakty i mity wokół działalności wywiadowczej Jerzego Sosnowskiego</i>	19
Joanna Bochaczek-Trąbska (Częstochowa) – <i>Major Jan Henryk Żychoń – bohater czy zdrajca?</i>	29
Robert Litwiński (Lublin) – <i>Silni, zwarci, gotowi...? Polskie przygotowania do II wojny światowej w świetle relacji generała brygady Kordiana Zamorskiego</i>	39
Rafał Roguski (Siedlce) – <i>Żołnierz kawalerii w oczach społeczeństwa polskiego w okresie międzywojennym</i>	48
Zbigniew Moszumański (Warszawa) – <i>Mity i stereotypy o obronie przeciwlotniczej Drugiej Rzeczypospolitej</i>	58
Waldemar Grabowski (Warszawa) – <i>Mity wokół pozostawienia Polski przez aliantów we wrześniu 1939 roku. Wybrane zagadnienia</i>	66
Paulina Gosthorska (Gdynia) – <i>O trwałości mitu obrony Westerplatte</i>	74
Jan Szkudliński (Gdańsk) – <i>Stare i nowe mity obrony Westerplatte</i>	81
Mariusz Kardas (Gdynia) – <i>Spojrzenie na obronę Gdyni w 1939 roku z perspektywy XXI wieku</i>	88
Henryk Stańczyk (Warszawa) – <i>Bitwa nad Bzurą w 1939 roku. Zwrot zaczepny czy próba wyjścia z matni?</i>	99
Zdzisław Kościański (Leszno – Nowy Tomyśl) – <i>Mity i stereotypy związane z polską kawalerią w 1939 roku (uwagi i refleksje)</i>	109
Wojciech Włodarkiewicz (Siedlce) – <i>Mity i uproszczenia dotyczące kampanii polskiej 1939 roku</i>	117
Jerzy Prochwicz (Piotrków Trybunalski) – <i>Elitarność Korpusu Ochrony Pogranicza. Fakty i mity</i>	129

Część piąta

Zdzisław Jagiełło (Wrocław) – <i>Czy istnieje potrzeba demitologizacji historii wojskowości? – rozważania filozoficzne</i>	141
Józef Smoliński (Kielce) – <i>Oczekiwania polskich władz wojskowych wobec Polonii amerykańskiej a rzeczywistość (1939–1945)</i>	150
Tadeusz Panecki (Warszawa) – <i>Francja wobec Polski we wrześniu 1939 roku – prawdy i mity</i>	159
Danuta Kisielewicz (Opole) – <i>Prawdy i mity o życiu polskich jeńców wojennych w niewoli niemieckiej w czasie II wojny światowej</i>	166
Przemysław Jagiela (Łambinowice–Opole) – <i>„My z Oberlangen” – kazuś podchorążych Wojska Polskiego w niewoli niemieckiej</i>	176
Łukasz Męczykowski (Gdańsk) – <i>Mit śpiącego Johna Bulla – brytyjska Home Guard w 1940 roku</i>	183
Zygmunt Matuszak (Kielce) – <i>Pierwsza Dywizja Piechoty im. Tadeusza Kościuszki w bitwie pod Lenino (12–13 października 1943) – prawda i mity (wybrane problemy)</i>	191
Jerzy Gapys (Kielce) – <i>Mity i fakty. Wzajemne relacje sfer ziemiańskich z Armią Krajową na przykładzie Okręgu Armii Krajowej „Jodła”</i>	200
Krzysztof Góra (Łódź) – <i>Zgrupowania partyzanckie Armii Krajowej „Ponury” na tle rozwoju ruchu partyzanckiego na Kielecczyźnie w czasie II wojny światowej</i>	211
Piotr Matusak (Siedlce) – <i>Spory o ocenę powstania warszawskiego 1944 roku</i>	220
Juliusz S. Tym (Rembertów) – <i>Mity i legendy w dziejach polskiej Pierwszej Dywizji Pancerniej</i>	226

Jakub Żak (Kielce) – <i>Atrakcje i rozrywki życia żołnierskiego Armii Polskiej na Wschodzie (1942–1943)</i>	234
Dariusz Złotkowski (Częstochowa) – <i>Wacław Gdesz. Pamiętnik pisany na wojnie, o sprawach codziennych</i>	243

Część szósta

Piotr Semków (Gdynia) – <i>Na szachownicy mitów i rzeczywistości. Kilka uwag o skutkach odbrązawiania polskiej historii wojskowości</i>	257
Jan Sarniak (Szczecin) – <i>Armia Czerwona na Ziemiach Zachodnich i Północnych po 1945 roku. Mit sojusznika a rzeczywistość</i>	267
Michał Trubas (Szczecin) – <i>Radziecka broń jądrowa w Polsce</i>	276
Andrzej Drzewiecki (Gdynia) – <i>U źródeł polskich „kompleksów i mitów” morskich</i>	286
Jerzy Będźmirowski (Gdynia) – <i>O sowietyzacji w Marynarce Wojennej – realnie i bez emocji</i>	294
Mariusz Konarski (Gdynia) – <i>Ucieczka podporucznika marynarki pilota Arkadiusza Korobczyńskiego</i>	304
Jerzy Przybylski (Gdynia) – <i>Bez mitów i legend o możliwościach bojowych Polskiej Marynarki Wojennej</i>	313
Wojciech Mazurek (Gdańsk) – <i>Desant na Danię. Mit czy realny plan inwazji? Polskie możliwości wykonania powietrzno-morskiej operacji desantowej w Cieśninach Bałtyckich (1955–1991)</i>	325
Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk (Warszawa) – <i>Bohater czy zdrajca – mity i legendy na temat generała Władysława Andersa w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej</i>	336
Anita Młynarczyk-Tomczyk (Kielce) – <i>Ideowo-wychowawczy przekaz Grunwaldu na kanwie jubileuszu jego 550. rocznicy (1960 rok)</i>	346
Jerzy Kajetanowicz (Częstochowa) – <i>Mity w historii Wojska Polskiego w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej</i>	355
Dariusz Kozerański (Rembertów) – <i>Międzynarodowe operacje pokojowe z udziałem kontyngentów Wojska Polskiego w latach 1973–1999. Propagandowa fikcja i niewygodne fakty</i>	364